

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke

Naročnina po pošti z dostavljanjem
na dom za celo leto K 30.—, za pol
leta K 15.—, za četrt leta K 7.50, za
mesec K 2.50. Za Nemčijo celo leto
K 33.60, za ostalo tujino in Ameriko
K 42.—. Posamezne številke po 10 v.

Inserati: Enostopna petlet vrstica 30 v;
pogojem prostor 50 v; razlagi in po-
slojem vrstica po 60 v; večkratni ob-
javi po dogovoru primeren popust.

Štev. 35.

V Ljubljani, torek dne 12. februarja 1918.

Leto II.

Rusija se ne vojskuje več.

Nenadoma poročila včeraj korespondenčni
urad, da je Trocki izjavil v imenu svoje vlade,
da razglasa ruska vlada konec vojnega stanja
ter da odreja demobilizacijo vojne sile. Poročila
sicer govore o sporih v Brestu Litovskem, ki se
pa tičejo baje le hujšanja časopisja centralnih
držav proti boljševikom. O drugih sporih
uradna poročila ne govore. Očitek ruske vlade
je opravičljiv. Gonia je namreč dosegla meje
nedostojnosti in je bila naperjena proti ruski de-
mokratični ter očitno, podpirala rusko protire-
volucionarno meščansko gibanje.

Ta namen se pa ni izražal le v časopisu,
določeno se je kazal tudi pri mirovni pogajanju
v Brestu Litovskem. General Hoffmann je nasto-
jal napram ruski delegaciji kot zmagovalcu,
brezpogojnega samoodločevanja narodov niso
hoteli priznati, k pogajanjem so vabili in zahte-
vali meščanske Ukrajince, Poljake, skušali pri-
dobiti še nove stike z meščanskimi elementi v
Rusiji, in ko so centralne države sklenile mir z
Ukrajino, je dovolila avstrijska vlada, da smejo
vstopiti prestovalne avstrijske rusinske legije
v ukrajinsko meščansko vojsko, da se bojujejo
proti petrograjski vladi boljševikov. Centralne
države so torej skušale sklepati mir, ne z osre-
dnjo rusko vlado, marveč s posameznimi deli
Rusije, in sicer s strankami, ki so v boju z boljš-
eviki, in pustili petrograjsko vlado končno na
cedilu, dasi so se prvotno pogajale z njo in jo
tudi priznale kot zastopnico cele Rusije.

Dogodki nam podajajo to sliko. In slep bi
moral biti, kdor bi ne uvidel, da so bili ti do-
godi vzrok, da je ruska vlada ukrenila prav-
pametno in proglasila konec vojnega stanja.
Boljševiki so uvideli, da gre centralnim drža-
vam za mir, ne pa za demokratičen mir, da pre-
ko ruske legitimne vlade vabijo vedno nove
meščanske pogodnike k mirovnim pogajanjem
ter s tem slabe zahteve ruske demokracije. S
stališča ruske vlade je bil torej edini pameten
izhod, da se odreče nadaljnim pogajanjem in
formalni mirovni pogodbi do splošnih mirovni-
h pogajanj. Začasne dogovore bodo sklenili s po-
sebnimi komisijami centralnih držav.

Ti razlogi so bili torej dovolj važni, da je
ruska vlada sama pretrgala mirovna pogajanja.

Pisma iz Prage.

II.

V Pragi, 4. februarja 1918.

V zadnjem pismu sem poročal o zanimivem
preobratu v češkem soc. dem. delavstvu. Danes
moram sporočiti še to-le:

Včeraj 3. februarja se je vršila plenarna kon-
ferenca zaupnikov Velike Prage, sklicana po iz-
vševalnih odborih I., III. in XIV. volilnega okra-
ja. Velika dvorana „Občinskega Doma“ v Pragi
je bila polna. Nad 400 moč zaupnikov se je se-
lo. Poročila sta sodr. dr. posl. Habermann in
Šmeral. Kakor veste, je dr. poslanec Habermann
predstavnik narodnostno redikalne skupine v
stranki, dr. posl. Šmeral pa je zlasti zadnje čase
vedja stare internacionalne stranke, zaradi česar
je moral odstopiti svoje predsedniško mesto v
Češkem Svazu sodr. Habermanu. Sodr. Haberman
je poročal na tej konferenci o nekajih
stranke v preteklosti, sedanjosti in bodočnosti.
Nasledje je detajlno svoje nazore glede boja za
češko samostojnost, glede dela delavstva v se-
danjem času in glede težej za združitev čeških
delavskih strank. Sodr. Šmeral je bil korreferent
k istemu predmetu. V globoko zasnovanem go-
voru je obrazložil razvoj stranke v predvojni dobi
in delo strankinega vodstva ter glavne glasila
„Prava Lidu“ v prvih letih vojne. Doteknil se je
stvarno tudi skupnega nastopa vseh čeških de-
lavskih strank. V debati so govorili sodrugi
Johanis, Modraček, Teska, Koller, dr. Meissner,
Štvin (šef urednik Pravo Lidu), Dedec Koubka,
Fil, dr. Soukup, Mara, dr. Vacek in Dříe — tedaj
sami v prvih vrstah stoječi sodrugi. Zbor je spre-
jel po sodr. Koušu predlagano resolucijo, ki pravi,
da je predvsem potreba enotnost v stranki sami
in da naj pristati stranke na vodilnih mestih
podreajo osebne nazore na pesamezna vprašanja
onim, ki jih priznava celokupna stranka ter naj
imajo vedno pred očmi utrditev enotnosti v stran-
ki in na zagotovitev njenega enotnega nastopa
po demokratičnem načelu večine. — Konferenca
je izrekla zahvalo sodrugom, ki so stali v despo-
tici dobi presekacije stranki na čelu, ki so jo
ščitili in jo za poznejše čase ohranili soc. dem.
češkemu delavstvu, da bo storila kar bo treba za
daljše boje proti kapitalističnemu razredu ter za
boje za samostojnost češkega naroda v zmislu
demokratičnih idej. — Konferenca je za združitev
čeških delavskih strank, ali le na načelu razred-
nega socializma. — Dalje je bila sprejeta reso-
lucija s. Korbe z vsemi proti dvema glasovoma,
ki pravi, da je dolžnost sodrugov, da izjavijo, da
jim je hudo, ker se je vsled znanih napadov s
Šmeral odstranil iz političnega pozorišča. „Sodrugi
so popolnoma prepričani o dobrih in poštenih
namelih s Šmerala, ki je bil stranki na čelu v
najhujših dobah persekucije in prosijo ga, da bi
izstopil iz dosedanje pasivnosti zopet na delo ter
ga vršil z vso ljubeznijo in vso žilavostjo, ki so
jo morali vsi pri vsem njegovem delu konstatirati.“
— Konferenca zaupnikov Velike Prage po-
meni za dr. Šmerala popolno zadoščenje. Iz obh-
resolucij je jasno, da se sodrugi proti narodno-
stno-radikalnemu smeru in za ono staro pametno

politiko, ki jo je zastopal sodr. Šmeral... Češko
delavstvo gre počasi ali z gotovostjo nazaj k in-
ternacionali...

Zanimivo bo za čitatelje „Napreja“ tudi to-
le: 3. februarja se je vršilo v Sianem veliko zbor-
ovanje tamošnjega delavstva. Na zborovanju je
govoril tudi narodno socialni poslanec Stribny,
ki je dejal: vsak pošten človek mora biti
danes demokrat in socialist. Branil je z lepimi
besedami boljševike in dokazoval, da so se lotili
vlade le zato, ker niso imeli ruski meščanski kro-
gi z ljudstvom stika tako kot ga nimajo pri nas.
Ostro je nastopil proti onim, ki mislijo, da se da
socializem enostavno odglasovati. Socializem je
danes vodilna misel in ne more se mu izogniti.

Iz seznama izgub Manfred Weissove fronte.

Budimpeštanska „Volksstimme“ prinaša
sledenč članek:

V Manfred Weissovi vladavini, torej v
enem samem veleobratu, je bilo 1916. leta 1241
nežgod. Od teh je 6 takih s smrtnim izidom, 135
pa težkih nežgod. 470 se jih je bilo izvršilo v to-
varni za konzerve, 807 v municijski tovarni.
Lansko leto je to žalostno število še naraslo.
Že do novembra je bilo 1294 nežgod, od teh v
tovarni za konzerve 470, v municijski tovarni
824. Težkih nežgod je bilo 112, smrtnih 11. 58
nežgod je bilo na električni. Koliko trpljenja in
trpkosti, koliko solz in kletev obsega ta mala
statistika, ki pa niti ni popolna, da ne trpi ugled
tovarne. Manfred Weiss pa gre k davčni komi-
siji in „napove“ svoj vojni dobiček, na kar mu
odmerijo letni davek v znesku 34 milijonov
kron! Med tem pa pridno pišejo v tovarniških
pisarnah kratka poročila:

Ostra patrona se je razletela v njegovi ro-
ki; leva roka je zdrobljena. — Vijak se je vnel,
vsled tega so se vneli še drugi. Deset delavcev
je dobilo težke opekline. — Mali nož mu je pa-
del v. lift. Ko ga je hotel pobrati, ga je lift zmeč-
kal.

Manfred Weiss pripoveduje o visokem za-
služku delavcev in v pisarni ugotavljajo
kratko:

Stružnica je prišla v tek, porinila je naboj
vun in zdrobila delavcu vse prste. — Ko so po-
stavljali oder, je padel pet metrov globoko.
Desna noga je zdrobljena. — Ko so premikali
vlak, ga je vlak razmesnil. — Z roko je prišel
v stružnico, ki mu je odtrgala en prst.

Kapitalisti govore resnih obrazov o svojem
podjetniškem riziku, a molče o vedno narašča-
jočih poročilih:

V gosti meglji je pometal dvonišče in ni za-
pazil za njim prihajajočega tovornega vlaka, ki
ga je povozil do smrti. — Vsled eksplozije na-
bojev, so mu zgorele oči, mezinice in palec sta
zdrobljena. — Nenadoma izpuščena puščina
kopita, so mu odrezala prste.

In pri izdelovanju konzerv:
Nesla je posodo vroče vode, padla je in so
poparila po vsem životu. — Ko je rezala naso,
jej je izpodletel nož in jej odrezal prst. — Stroj
za stiskanje kave je zgrabil njeno roko. — Re-
zalni avtomat jej je odrezal štiri prste.

Krvavi mljenci se pa množijo... Pred dne-
vom odhaja utrjeni proletarec z doma, da pri-
de iz oddaljenega, bivališča pravočasno v to-
varno. Rije se v natlačeni voz električne žele-
znice. Če se ne zrije vanj, ga zadene trda ka-
zen vojaškega polovistva. Le tega ne! Rajše
stoji na stopnjici v tisočih nevarnostih, obdan
od smrti. Samo ne zamuditi! In tako nastanejo
kratka poročila:

Ko se je peljal na delo, so ga zrimili s stop-
njice in koleso so mu odrezala eno nogo. — Ko
se je peljal na delo, ga je nek steber potegnil s
stopnjice in padel je pod voz. — Ko se je peljal
na delo, je padel z voza. — Ko je hitel na delo,
je skočil na električno, ki je bila že v teku, iz-
gubil je ravnotežje, prišel pod voz, ki ga je po-
vozil do smrti.

Toda delo ne sme počivati in tako čitamo
dalje:

Med vlivanjem se je poparil z vročim žele-
zom nogo. — 15 centimetrska granata je pa-
dla na tla in mu zlomila nogo. — Ponoči so na-
šli na tlu njegovo razkosano telo. — 18 centi-
metrska granata mu je padla na roko in jo
zdrobila. — Ko je mazal električni motor, je
zgrabil jermen njegovo roko in mu jo zlomil. —
Raztopljeni svinec mu je brizgnil v oči. — Raz-
topljeno jeklo se mu je razlilo po vratu in po-
vzročilo težke opekline. — Padel je pet metrov
globoko in pretresli so se mu možgani. — Vro-
če železo je brizgnilo iz topline peči in trije de-
lavci so dobili težke opekline. — Jeklena ploš-
ča, težka 475 kilogramov, mu je padla na nogo
in mu jo zlomila. — Razbeljena kovina mu je
brizgnila na nogo. — Ko je mazal stroj, ga je
zagnal električni tok z višine 9 metrov v kotlino
za vlivanje, kjer je umrl. — Hotel je montirati
jermen, se dotaknil električnega toka in je ta-
koj umrl.

Le nekaj žalostnih primerov smo navedli
iz tisočev dogodkov. Minister Serenyi ima
prav: Zlati dež kapitalistov je pomešan s
krvjo... Z delavsko krvjo. Primeri iz Czepela
dokazujejo to temeljito. Ali kaj briga to Man-
freda Weissu? On zasluži in zasluži, in to je
zanj edini namen svetovnega reda!

Politični pregled.

= Mirovna pogajanja v Brestu Litovskem.

C. kr. korespondenčni urad poroča iz Bresta
Litovskega: Na včerajšnji seji avstrijsko-nem-
ško-ruske komisije za ureditev političnih in teri-
torialnih vprašanj je državni tajnik dr. pl.
Kühlmann najprej omenjal izvor gotovih,
baje potrjenih brzojavk petrogradske brzo-
javne agenture ter ugotovil, da so dotična po-
ročila došla v Kodanj, oziroma v Stockholm kot
brzojavke petrogradske agenture. Preden se je
prešlo k razpravi o točkah dnevnega reda je
Trocki protestiral proti kampanji avstro-
ogrsko-ruskega in nemškega časopisja, ki očita ruski
delegaciji, da zavlačuje mirovna pogajanja.
Trocki je opozarjal, da velika važnost od na-
sprotnikov predloženih pogojev nalaga ruski
vladi dolžnost, da te pogoje temeljito presodi.
Državni tajnik dr. pl. Kühlmann zavrača
očitke na nemško časopisje. Nemški žurnalista
je dosti močnejši, da si sam ustvari svojo sodbo.
Če bi se bil dosegel sporazum glede teoretičnih
točk, bi se bili znatno približali zadovoljivi re-
šitvi. Upa, da ugotovi Trockega želji, če na eni
prihodnjih sej izpregovori o uspehih dosedanjih
razprav. Tudi grof Czernin izjavi, da avstro-
ogrsko-rusko časopisje daje duška svojem mne-
nju o boljševikih brez kakšnega vplivanja vlade.
Po naročilu Trockega sta potem člana ruske
delegacije Bobinski in Radek kot veččaka
za poljske zadeve prečitala daljšo izjavo, v ka-
teri pravita, da sta onadva edina poklicana za
stopnika poljskega naroda; zahtevata takojšnje
odstavljenje sedanjih vladnih organov Poljske,
pritožujoč se proti dosedanjemu razvoju poljs-
ke neodvisnosti in sklicujoč se na dejstvo, da se
Poljaki bore v nemški in avstro-ogrski ar-
madi. Na vprašanje državnega tajnika dr.
Kühlmanna, je-li je ravnokar prečitani do-
kument oficijelno obvestilo ruske delegacije, je
odvrnil Trocki, da je izraženo mnenje ve-
ljavno in oficijelno v onih točkah, katere je do-
ločila ruska delegacija početkom sedanjih poga-
janj. Državni tajnik Kühlmann je izjavil, da
na ta način ruska delegacija govori skozi okno,
ter je odločen odkloniti vsako nadaljnjo izjavo
ruske delegacije, katere ni že vneprej smatrati
kot oficijelno izjavo skupne ruske delegacije,
ker se boji, da bi mogel nastati resen dvom, je-
li imajo Rusi sploh namen, privedi mirovna po-
gajanja do zaključka. General Hoffmann je
protestiral proti temu, da bi smela Bobinski in
Radek govoriti v imenu pripadnikov nemške
armade. Trocki je podal izjavo, da smatra
mnenje in sodbo v zvezi njegove delegacije za
stopanji Poljakov za izredno važno za stališče
ki ga zavzema ruska delegacija v teh vpraša-
njih. Državni tajnik Kühlmann je zaključil
potem sejo s pripomnjo, da se bo na prihodnji
seji, ustrezajoč želji ruske delegacije razprav-
ljalo o uspehih dosedanjih pogajanj.

= Vojaški pomen miru z Ukrajino. Vsled
sklepa miru z Ukrajino postanejo razpoložljive
ene avstro-ogrsko in nemške čete, ki stoje med
Luckom in Černovicami. Od nadaljnjega raz-
voja mirovni pogajanj s petrogradske vlado in
z Rumunijo je odvisno, kaka naloga se določi
tem četam za bodočnost. Izpraznitev od naših
čet zasedenega ozemlja v Voliniji in od rusko-
ukrajinskih čet okupiranega dela Vzhodne Ga-
licije se bo brez odloga izvršila, čim bo dolo-
čena meja med Poljsko in Ukrajino. Tehnične
formacije v obmejnem ozemlju se nahajajočih
zavezniških in ukrajinskih čet se bodo porabile
za čim hitrejšo vpostavitve potrebne železniške
zveze. V prvi vrsti je treba urediti železniško
zvezo pri Brodeh. Z izmenjavo vojnih ujetnikov
se bo bavila posebna komisija.

= Zakaj sovražijo boljševike. Boljševiki in
deloma že prejšnja vlada so izvedli v Rusiji
prav mnogo modernih družinskih reform.
Uvedli so: osemurni delavnik, delavsko var-
stvo, splošno volilno pravico v vse korporacije,
podržavili so naprave, ki služijo občemu bla-
gru, razdelili velika posestva med kmete in jih
rešili tlake, osvobodili politične kaznjence, iz-
vedli državljanske svoboščine sploh, napoved-
dali bankrot za tuja posojila in s tem so raz-
bremenili narod velikih davkov, izvedli so lo-
čitev cerkve od države, da zmanjšajo državni
velikanske stroške za vzdrževanje duhovniš-
tva, zahtevajo mir brez aneksij in s samoodlo-
čevanje narodov ter demokratizacijo držav, iz-
vedli so doma samoodločevanje narodov. To
vse ne diši kapitalistiški družbi, zato bljuje
ogin in zveplo namje.

= Čehoslovanska socialna demokracija
se je izrekla na praškem zaupnem shodu za
samostojno politiko in proti staremu češkemu
pravu. Konferenco je obiskalo nad 400 zaup-
nikov, ki so pozvali sodr. dr. Šmerala, da zo-
pet aktivno deluje v stranki, ker se je izkazalo,
da ga meščanstvo obrekuje v svojem časo-
pisju. Tako so razvalili tudi z ruskimi boljševiki:
bili so policijski agenti, podkupljeni, izdajalci.
Dogodki pa pa postavljajo njih dolžitve na laž.
Naše mnenje je, da so pač za češko socialno
demokracijo bolj merodajni zaupniki kakor pa
zlobni dopisi iz Prage v „Slov. Narodu“.

= Reorganizacija čeških strank. Izvršilni
odbor mladočeške stranke je sklenil, da se
stranka razpusti, čim se ustanovi nova stranka
češke državoppravne demokracije. O reorgani-
zaciji je poročal poslanec dr. Kramar, ki je na-
glašal, da bi razcepljenost moči češkega naroda

v sedanjem usodnem trenutku bila hudodel-
stvo. »Pozabiti se morajo danes vsi spomini na
preteklost in podati moramo v sodelovanje ro-
ke vsem onim, ki v strnjenih vrstah korakajo
nasproti našemu cilju.« Predlog dr. Rašina, da
se mladočeška stranka razpusti, čim se objavi
proklamacija o ustanovitvi nove stranke češke
državoppravne demokracije, je bil soglasno
sprejet.

= Jugoslovani in Čehi. V razgovoru z za-
stopnikom hrvatskih listov je načelnik jugoslo-
vanskega kluba dr. Korošec poudarjal, da se je
politični položaj v zadnjih dnevih znatno po-
ostril. Z znano obljubo nemškimi radikalcem je
ministrski predsednik bistveno premaknil pod-
lago svoje politike. Odločba v trutnovskem
vprašanju je vsilila Čehom pozicijo samo-
obrambe. Kdor hoče, da se ohrani parlament,
ne bo odobral Seidlerjeve napake. Razen
tega je zelo mučno, da se nahajamo osebno na-
sproti ministrskemu predsedniku odslej v no-
vem zelo neprijetnem položaju. Zmiraj se mo-
ramo bati, da je sklenil kako tajno pogodbo:
Tako tudi glede nedavnega posvetovanja o za-
hlevah alpskih Nemcev v zadevi jugoslovans-
kega ozemlja. Za Jugoslovane je povsem ja-
sno, da morajo kakor doslej tudi v bodoče stati
ob strani »Češkega svaza«.

= Nemški župani proti jugoslovanskim
težnjam. Graški listi poročajo, da bo dne 15.
februarja od cesarja sprejeta velika deputacija
županov mest Celje, Maribor, Ptuj ter drugih
spodnještajerskih in koroških trgov in občin
pod vodstvom dunajskega župana dr. Weiss-
kirchnerja. Deputacija bo baje protestirala pro-
ti političnemu stremeljenju Jugoslovancev.

= Francoska manifestacija za nadaljevanje
vojne. Agence Havas poroča: V navzočnosti
predsednika republike Poincarrea se je v Sor-
bonni vršila velika narodna manifestacija »Sve-
te zveze« velikega francoskega ujedinitelja.
Udeležili so se manifestacije vsi člani diploma-
tičnega zbora, člani državnih korporacij in za-
vodov ter zastopniki anektirane Alzacije-Lore-
ne. Predsednik francoske zbornice Descha-
nel je obnovil sveto prisego: Prisegamo ob
spomini naših pokojnikov ter pred našimi vo-
jaki ob Marni, Yseri in pri Verdunu, da ne odlo-
žimo orožja, dokler nismo maščevali krivice,
ki se je 40 let pripravljala proti svobodi sveta,
dokler niso maščevani atentati in dokler niso
osvobodjene Belgija, Srbija in Rumunija, dokler
nam niso vrnjena leta 1870 in leta 1914 uropana
francoska ozemlja. Pomorski minister Leygus
je v imenu vlade izjavil: Zbrali smo se, da pred
vsem svetom obnovimo in manifestiramo našo
neizprosno voljo za zmago. Sovražnik ve, da je
vojno izgubil in poskuša izsiliti zmago po izdaj-
stvu diplomaciji. Boj na notranji fronti se je
pričel.

= Bratianski odstopil. Korespondenčni urad
poroča iz Bukaresta, da je rumunski ministrski
predsednik Bratianu podal demisijsko celega mi-
nistrstva.

= Preiskava o italijanskem porazu. Agen-
zia Stefani poroča: Ministrski svet je sklenil,
da se izroče generali Cadorna, Porro in Capello,
ne da bi se zmanjšala njih avtoriteta, na razpo-
lago vojnemu ministrstvu, da podajo preisko-
valni komisiji glede vojaških dogodkov meseca
oktobra vse potrebne podatke. Prejšnji vojni
minister general Giardino je določen za člana
interaliiranega vojnega sveta v Versaillesu.

= Boji na Finskem. Finsko poslaništvo v
Stockholmu naznanja, da so meščanske čete po
enaajst dnevnih bojih zavzele najvažnejše mesto
srednje Finske, Knopio, ter ujele 500 rednih
gardistov. Nystadt je bil še včeraj v oblasti
meščanskih čet. Danes pa so morale mesto za-
pustiti. — V sveaborgu so ruski pomorščaki na-
padli policijo in ukrajinske vojske v trdnjavi.
Sveaborg je sedaj v rokah pomorščakov.

= Vojni troški Združenih držav. Skupni
vojni troški Združenih držav v prvem vojnem
letu se cenijo uradno na okroglo deset milijard
dolarjev. Uspeh dveh vojnih posojil je pokril
štiri petine vojnih troškov; 1250 milijonov do-
larjev se je pokrilo z davki. Do 1. decembra
1917 so znašali stroški za armado 1480 miljo-
nov dolarjev.

= Wilsonov diktator. Berlinskimi listom se
poroča iz Washingtona, da je navdušeni pristaja
Wilsonov senator Oveman v senatu vložil
predlog, naj se za dobo vojne Wilsonova
oblast razširi do absolutne diktature.

Dnevne beleške.

= Promet novih vlakov na kranjskih po-
gah. Uradno se razglasa: Z dnem 11. febru-
arja stavijo se proti vsakočasnemu preklicu v
promet sledeči osebni vlaki: — Proga Jese-
nice-Ljubljana: Vlak št. 1712 Ljubljana odhaja
ob 6. uri 57 minut dopoldne. Jesenice dohod
9.30 dopoldne; vlak št. 1711 Jesenice odhod
8.22 zvečer; Ljubljana dohod 10.46 zvečer. —
Proga Ljubljana-Kamnik: Vlak št. 2151 Ljub-
ljana, Kamnik dohod 9.02 dopoldne; vlak št.
2158 Kamnik odhod 5.05 popoldne; Ljubljana
dohod 6.26 popoldne. — Proga Ljubljana-Bub-
njarci: Vlak št. 2213 Ljubljana odhod 8.00 do-
poldne, Bubnjarci dohod 1.16 popoldne; vlak št.
2218 Bubnjarci odhod 3.50 popoldne, Ljub-
ljana dohod 9.03 zvečer. — Proga Grosuplje-
Kočevje: Vlak št. 2313 Grosuplje odhod 9.10
dopoldne, Kočevje dohod 11.11 dopoldne; vlak

št. 2318 Kočevje odhod 5.56 popoldne, Grosuplje dohod 7.45 svečer. — Proga Kranj-Tržič: Vlak št. 2560 Tržič odhod 7.20 popoldne, Kranj dohod 8.06 popoldne; vlak št. 2551 Kranj odhod 8.30 popoldne, Tržič dohod 9.27 popoldne; vlak št. 2558 Tržič odhod 6.30 svečer, Kranj dohod 7.19 svečer; vlak 2559 Kranj odhod 10.00 svečer, Tržič dohod 10.55. — Nasprotno izostanejo na progi Kranj-Tržič dose-danji vlaki 2562 in 2571.

— Blagovni vzorci in vojnoposilni zavrtki so dopušteni v prometu na vojno poštno urado 451, 452 in 460 in od teh.

— V okrajni gospodarski svet je c. kr. dež. vlada imenovala za mesto Idrji Ivana Strausa, ravnatelja »Obč. kons. društva« v Idrji.

— Javen shod priredi rudarska podružnica »Unije« v Idrji v nedeljo, dne 24. t. m. ob 9. popoldne v pivarni pri Črnem orlu v Idrji.

— Kje je doslednost? Občno konsumno društvo v Idrji je nekaterim gospodom župnišč pravi trn v peti. To se opaža posebno pri onih, ki vodijo v svojih občinah županske in aprovizacijske posle. Soobčani, ki so člani društva, po njih mnenju niso enakopravni z drugimi. Trga-jo se jim deleži v občinski aprovizaciji neglede na to, so li člani društvene aprovizacije ali so samo člani za dobave prostih potrebščin. Tje, kjer ste vpisani, pojdite po sladkor, moke itd. ali pa odstopite, se jih navadno nahruli. Če pa ne zadostuje to, pa se vsede žegnani gospod na svoj uradni stol ter napiše denunciacijo proti društvu na okrajno politično oblast ali pa na deželno vlado. Tako se je pripetilo že v nekaj slučajih. Nedavno je vodstvo »Občnega kons. društva« prosilo nekakega takega občinskega funkcionarja, naj naznani samopreskrbljenice svoje občine, da se bo vedelo po tem ravnati glede razdeljevanja moke za one, ki so v društveni aprovizaciji. Res je društvo dobilo pri nekaterih nato zaznamke, toda le ob pogoju, da se dotičnim ljudem ne pove odkod je to navo-dilo, ker so po izjavi tega gospoda zaznamo-vani poprej dobivali moke tudi od občine v množinah, ki so seveda bile na razpolago. Ta-koj nato pa je dotični napravil na okrajno gla-varstvo ovadbo, da društvo deli moko in druge potrebščine tudi takim, ki so že preskrbljeni. Med tem pa je dobila njegova občina nakazano moko, ki sta jo dotični gospod in njegov kolega za mesec februar razdelila tako, da so najbo-gatejši kmetje dobili po sto in še več kilogramov moke, nasprotno pa revnejši nepreskrb-ljeni občani komaj po 2 do 3 kg za cel mesec. Kje je torej doslednost? Kje je nadzorstvo za razdeljevanje živil? Tukaj nihče nič ne vidi, društvu pa se hoče od vseh strani obesiti vrv za vrat. Toliko za sedaj; v prihodnje, če gospo-dje ne bodo prenehali z neutemeljenimi in za-hrbtnimi ovadbami ter ne pustili člane društva svobodno gibati se, pridemo s podrobnejšimi argumenti in imeni na dan. Kajti časi so minili, da bi bili posamezniki ali pa skupine odvisni od gospode, ki stremi za srednjim vekom kljub temu, da nosi na jeziku demokratizem, ki ga razumeva samo zase, drugi pa naj bodo nje hlapeci.

— Iz Kamnika smo prejeli dopis, ki pripo-veduje, kako slab »so urejene tamkaj aprovi-zacijske razmere. Moke že nekaj tednov ni bilo na izpregled. Vsa aprovizacija se vrši pač tako, da je ustrezno nekaterim privilegirancem, drugi pa lahko gledajo, kako se nekateri ljudje v mestu in okolici naslajajo ob belem kruhu in sedaj v pustnih dneh z okusnimi krofi. V Kamniku so odvzeli doseadanemu mesarju brez tehtnega vzro-ka izvrševanje obrti in jo izročili neizkušenemu človeku. Da bi se napravil red pri vseh teh raz-merah, tega seveda ni pričakovati, ker gre tudi še sedaj moč nad pravico, a opozoriti hočemo merodajne faktorje le na to, da ljudje niso slepi za vse nerednosti, ki se gode.

— Poglavlje o maščobi. Pišejo nam iz Do-lenjskega: »Članek, ki je nedavno izšel v »Na-preju« o maščobi, pravi, da masti in špeha na Kranjskem ni. Res je, da ga je manj kot druga leta, ali res je tudi, da veliki posestniki ne dajo nič masti in špeha za splošno ljudstvo. — Bil sem tje dni po opravih v Zatičini. Sešel sem se s kmečkim možem, ki je v razgovoru obso-jal velike posestnike. Pravil mi je doslovno ta-ko-le: »Sem iz bližnje Jare doma. Sem mal posestnik, komaj 4 joha zemlje posedujem. Zredil sem 6 prašičev, od teh sem štiri oddal aprovizaciji — to se pravi: Deželnemu mestu za oddajo klavne živine — dva sem zaklal zase. Samostan v Zatičini pa je zredil 31 prašičev, pa ni nobenega oddal aprovizaciji — župnik Vidregar iz St. Vida pri Zatičini je zre-dil 7 prašičev, pa ni nobenega oddal za ljudi, vse je doma zaklal. Dolžnostnega špeha je od-dal le — štiri kile...« Mož mi je navajal še razne druge večje posestnike iz Višnje gore itd. ter mi dokazal, kako neverjetno grdo se ob-našajo veliki posestniki v teh hudih časih. Zani-mati sem se začel na podlagi tega pripove-dovanja za ta veleposestva in zvedel sem še to-le: Zatiški samostan je imel oddati 500 kg krompirja oblastem, vložil je protest na c. kr. okrajno glavarstvo, kjer je navajal, da oskr-buje v samostanu 146 oseb in da so pridelali krompirja komaj zase. C. kr. okrajno gla-varstvo je takoj preklicalo svojo zapo-ved. Pri županu pa je bilo napovedanih ljudi v samostanu le — 102, dobro poučeni pa trdijo, da jih je le — 90. Torej za 90 menihov in fra-trov = 31 prašičev!! Bilo bi dobro, če se kdo, n. pr. c. kr. dež. vlada, malo pobriga za ta bogati kloster ter ga pritegne k splošnim dajatvam. Preštejejo naj ljudi in videli bodo, da se v kloster vojska nič ne pozna. — Zani-mal me je tudi znani veleposestnik Vider-gar, ki je zredil 7 prašičev. Informiral sem se: kakšno družino ima. Našteli so mi: žup-nika, kapelana, dve kuharici, dva ruska vjet-nika in dve dekli — skupaj 8 ljudi. Po letu pride še kak dninar v pošto. Za teh 8 (oziro-ma če vzamemo povprečno še enega dninarja v pošto, bilo bi 9 ljudi) — je 7 prašičev... Pravili pa so mi ljudje, da ima župnik Vidregar

napovedanih 15 oseb. Ali ni oblasti, da bi to pregledale in prekontrolirale. — V St. Viški občini se je ugotovilo 150 prašičev, ki naj jih dobi Deželno mesto za klavno živino — dobilo pa jih je le — 90!! — SL. uredništvo! Ali ne bi bilo na mestu, da take-le reči pridejo na dan. Prosimo, da ta dopis objavite. Moje ime je na razpolago. Za vse sem si zapisal priče. I. O. — Op. uredništva: Dopisniku se prav toplo za-hvaljujemo za njegov trud. Prosili bi pa tudi še druge čitatele, da nam sporoče, kako je v njih krajih oz. kar zvedo resničnega o takih rečeh.

— Dr. Boris Zarnik profesor na zagreb-skem vseučilišču. Zagrebški listi poročajo: Hr-vatska vlada se pogaja s profesorjem carigrad-ske univerze drjem Borisom Zarnikom, da prevzame stolico za biologijo, embriologijo in histologijo na novi medicinski fakulteti. Pogaj-anja potekajo tako ugodno, da bodo v najkraj-šem času končana.

— Zidani Most. Pretekli petek se je vršil pri nas zelo dobro obiskan shod, kateremu je predsedoval sodr. Pohar, poročal je sodrug Petejan, ki je v daljšem govoru razpravljal o političnem položaju, s posebnim ozirom na narodni in socialni moment. Priporočal je poli-tično organizacijo, katere član bi moral biti vsak delavec, ki se smatra za socialnega demo-krata, ravno tako je dolžnost vsakega delavca, da je naročnik našega dnevnika »Napreja«. Ko je govoril še sodr. Pečnik, je predsednik za-ključil ta lep shod.

— Iz Celja. V petek zvečer se je vršil ja-ven shod železničarjev v gostilni »Pri zelenem travniku«. Poročala sta s. Madel in Kopač o reformni bolniških blagajen drž. in južne želez-nice. — Po železničarskem shodu se je vršilo zaupno zborovanje sodrugov iz Celja in oko-lice, na katerem je poročal s. Anton Kristan iz Ljubljane o političnem delu v sedanji dobi. V daljšem govoru je vzpodbujal delavstvo za delo na političnem polju. S. Jos. Kopač je razložil strankino organizacijo, pomen strankar-skega davka ter pozival zbrane na energično in smoteno delo. Izvolil se je odbor iz sodrugov, ki stanujejo v Celju, Gaberju, Sovodnjah, Sto-reh in St. Jurju, da urede vse potrebno. Na čelu dela je s. Ribič. — Strankarski davek znaša 70 vin. za osebo. — Jugosl. soc. dem. organizaciji mora sedaj pristopiti vse delav-stvo Celja in okolice; v to svrhu kliče odbor vse zavedne sodruga na neumorno delo.

— Umrl je v Trstu učitelj deske ljudske in meščanske šole Družbe sv. Cirila in Metoda g. Vinko Engelmann.

— Poletni čas 1918. Tudi letos se upelje zopet poletni čas, kakor je bil določen lani in predlanskem. V Nemčiji so že sklenjeni tozadevni ukrepi.

— Oporoka nadškofa drja. Kohna. V pe-tek je razpravljalo upravno sodišče pod predse-dstvom prvega predsednika drja. v. Schwartzena o veljavnosti testamentaricno ustanovitvene vseu-čiliške ustanove bivšega olomuškega nadškofa drja. Kohna, ki je umrl dne 3 decembra 1915 na svojem posestvu Ehrenhausen na Štajerskem, ter je potom oporoke volil svoje posestvo in okolo poldrug milijon kron gotovine za ustano-vitev češkega vseučilišča v Olomucu. Z upravljan-jem ustanove je bil pooblaščen metropolitanski kapitelj v Olomucu. Moravsko namestništvo in naučno ministrstvo nista sprejela te ustanove, ministrstvo se je sklicevalo na to, da je ustanova neizvedljiva, ker bi na eni strani imetje niti v sto letih ne zdostovalo za ustanovitev vseučil-šča in ker je izvršitev odvisna od volje tretjih faktorjev, zakaj, treba je za ustanovitev vseučil-šča v Olomucu državnega zakona, ki ga ni, in je pravno nemogoče sprejeti ustanovo. Nasprotno pa je napravil Kohnov nečak, župnik Vavruša, na upravno sodišče pritožbo kot izvršitelj oporoke. V obravnavi je navajal dr. Ambroz kot zaslopnik župnika Varuše, da oporoke odgovorja vsem za-konitim zahtevam, dočim se je zastopnik mini-strstva grof Hartig skliceval na to, da sme usta-novna oblast prosto sprejeti ali pa odkloniti vo-lilo, torej, da ne spada pred upravno sodišče. Za odklonitev so bili le stvarni pomisleki merodajni. V soboto pa je upravno sodišče razglasilo svojo razsodbo, češ, da smejo ustanovne oblasti spre-jemati ali odklanjati volila in s tem zavrniti pri-tožbo.

— Žalostna slika. V vojaški domobranski razkuževalnici smo bili. Pristostvovali smo raz-kuževanju in prišli so tudi hercegoviški črno-vojniki z enakim pravilom kot mi. Sleči smo se morali in kazali smo svoje kosti. A tudi med temi izmognanimi ljudmi se pojavljajo nesramni izkoriščevalci ubogega ljudstva. Videli smo prodajati navaden vojaški kruh hleb po 16 K (beri: šestnajst kron). Enako umazana kupčija je izmenjavanje blaga med seboj. Črnovojniki, ki ni imel denarja, a je imel slučajno kruh, je zamenjal za navadno konservirano škatlico mesa polovico tega kruha, ki ga je potem oni prodal za 8 K (beri osem kron). Prav posebno pa zadene v živo, da so tam prodajali mali za-voječek cigaretnega duhana, ki je veljal pred vojno 26 vin., po 4 K (beri: štiri krone). Take so razmere in kako naj živimo v njih?

Vojna.

Dunaj 11. februarja. (Kor. urad.) Uradno se razglša: Na visoki planoti Sedmih občin ži-vahno artiljerijsko delovanje. — Šef generalnega štaba

Berlin 11. februarja Wolffov urad poroča iz glavnega stana: Izvidni sunki Angležev so na mnogih mestih fronte, zlasti na fanderskem in v Artoisu dovedli do lutih spopadov. Ujeli smo pri tem nekoliko Angležev. Na lorenški fronti in v srednjih Vogezih popoldne živahen artiljerijski ogenj. V izvidnih bojih smo ujeli znatno število Francozov. — Italijansko bojišče: Na visoki pla-noti Sedmih občin živahen topovski ogenj. — Z ostalih bojišč nič novega. — Ludendorff.

Agitirajte za »Napreja«! Pošiljajte ga vojakom!

Zadnje vesti.

Poljaki v opoziciji.

Dunaj, 11. februarja. »Polnische Nach-richten« poročajo: Prezidij poljskega kluba, obstoječ iz načelnika barona Goetza, njegovega namestnika Kendziora, ter iz poslancev dr. Germana in grofa Lascekega, se je podal danes popoldne k ministrskemu predsedniku Seidlerju in mu naznanil, da je spričo objavljene mirovne pogodbe z Ukrajinsko ljudsko republiko, s ka-tero se ozemlja Kongresne Poljske, obljubena pretežno od rimsko-katoliškega poljskega pre-bivalstva, odstopajo Ukrajini, cel poljski klub prislijen, zavzeti tako v državnem zboru ka-kor tudi v avstrijski delegaciji najodločnejše opozicijsko stališče.

Romunija, Srbija in Črna gora žele tudi skle-niti mir?

Amsterdam, 11. februarja. Poročila iz Londona potrjujejo, da je pritrdila ententa pod gotovimi predpogoji, da sklene Romunija s cen-tralnimi državami mir. Romunski poslanik je bil namreč razlozil angleški vladi, da je postal po-ložaj njegove dežele po sklepu miru z Ukrajino nevzdržen. Kakor se sliši, sta se obrnili tudi Sr-bija in Črna gora na entento s prošnjo, da bi smeli pričeti mirovna pogajanja s centralnimi dr-žavami. Med Londonom in Parizom se vrše po-gajanja, pod katerimi pogoji se lahko pritrdi mi-rovnemu sklepu obeh balkanskih držav s cen-tralnimi državami.

Na Ruskem osnujejo socialistično armado.

Stockholm, 10. februarja. V glasilu ruske vlade, v »Izvestijah«, piše maksimalist Radek: Nobenih iluzij si ne delamo o stanju naše armade. Razpadla je tako silno, da bi bili zaman vsi poizkusi pridržati jo še v strelskih jarkih ali jo siliti k boju. Takojšnja demobiliza-cija je potrebna. Staro armado je treba takoj razpustiti, vojni material shraniti in pridržati življenja zmogljive dele armade na zadnjih toč-kah kot kader za novo socialistično armado, ki naj se osnuje takoj iz brezposelnih in beguncev zasedenih ozemelj. Nov nemški vojni pohod v notranjost Rusije je vsled politične brezposlem-bnosti in zaradi nevarnosti za nemški imperia-lizem po našem trdnem prepričanju nemogoč. Kompromis v mirovnem vprašanju je za rusko revolucijo najbolj nevaren. Njeno geslo mora biti: Kdor tvega, dobi. Vsako popuščanje slabi rusko revolucijo.

Aprovizacija.

Izkaznice za doječe in noseče matere. Vsed zlorabe izkaznic, katere imajo v rokah doječe in noseče matere, se bodo izdale nove izkaznice za doječe in noseče matere. — Doječe in noseče matere se vabijo, da se zanesljivo zgledajo osebno spodaj na-vedenega dne v mestno posvetovalnico, kjer bodo dobile druge izkaznice. Primesti pa morajo s seboj rjave izkaznice za doječe in noseče matere, ki jih imajo že v rokah. Na vrsto pridejo stranke z izkaznicami za doječe in noseče matere in sicer: štev. 1 do 200 dne 13. februarja, štev. 200 do 400 dne 14. febru-arija, štev. 400 do 600 dne 15. februarja, dne 18. februarja, vsakokrat od 3. do 5. ure popoldne.

Kislo zelje na rumene izkaznice D dobe stranke v sredo, 13. t. m. pri Jakopiču na Mirju. Določen je ta-le red: Od 8. do pol 9. popoldne št. 1 do 100, od pol 9. do 9. št. 101 do 200, od 9. do pol 10. št. 201 do 300, od pol 10. do 10. št. 301 do 400, od 10. do pol 11. št. 401 do 500, od pol 11. do 11. št. 501 do konca. Vsaka oseba dobi 1 kg. — Kilogram stane 80 vin.

Uradniške skupine prejmejo kislo zelje v sredo, 13. t. m. in v četrtek, 14. t. m. pri Jakopiču na Mirju. Določen je ta-le red: V sredo, popoldne prejme zelje I. uradniška skupina in sicer od 2. do pol 3. št. 1 do 100, od pol 3. do 3. št. 101 do 200, od 3. do pol 4. št. 201 do 300, od pol 4. do 4. št. 301 do konca. — II. uradniška skupina v sredo, od 4. do 5. — III. uradniška skupina v četrtek, popoldne od 8. do 9. — IV. uradniška skupina v četrtek, dne 14. t. m. od 9. do 10. — Vsaka oseba dobi 1 kg. — Kilogram stane 80 vin.

Stranke VII. okraja prejmejo krompir v sredo, 13. t. m. in v četrtek, 14. t. m. pri Mühl-eistu na Dunajski cesti. Določen je ta-le red: V sredo popoldne od 8. do 9. št. 1 do 100, od 9. do 10. št. 101 do 200, od 10. do 11. št. 201 do 300, popoldne od 2. do 3. št. 301 do 400, od 3. do 4. št. 401 do 500, od 4. do 5. št. 501 do 600. V če-trtek popoldne od 8. do 9. št. 601 do 700, od 9. do 10. št. 701 do 800, od 10. do 11. št. 801 do 900, popoldne od 2. do 3. št. 901 do konca. Vsaka oseba dobi 1 kg. Kilogram stane 30 vin. Da ne bo nepotrebnih gneče, opozarjamo, da zamudni-ki prejšnjih okrajev pri razdelitvi za VII. okraj ne dobe krompirja. Stranke prosimo, da se to-čno drže predpisanege reda.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

MOJZES ALI DARVIN?

SOLSKO VPRAŠANJE

SPISAL DR. A. DODEL

CENA 70 VINARJEV

DOBI SE V ZALOŽBI »NAPREJA«

... V LJUBLJANI ...

Učiteljska tiskarna

registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Ljubljana Frančiškanska ul. 6,

Tiskovine za šole, župan-stva in urade. Najmoder-nejše plakate in vabila za ... shode in veselice. ...

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, bro-šur, muzikalij itd. ...

Stereotipija.

Litografija.

Najbolj zanimiv in najboljši slov. ilustrovani tednik so:

TEDENSKÉ SLIKE

ki priobčujejo vsak teden mnogo zani-mljivih slik z bojišč in o drugih važ-nih aktualnih domačih in tujih dogodkih, ter obilo zanimivega čtiva: pesmi, povesti, jako zanimiv, lep detektivski ro-man, poučne članke in črtice iz gospo-dinjstva, zdravstva, vzgojeslovja, tehnike in sploh vseh strok poljudnega znanstva.

»TEDENSKÉ SLIKE« so nepolitičen in nestrankski ilustrovani tednik, ki je posvečen le zabavi in pouku.

»TEDENSKÉ SLIKE« bi naj imela naročene vsaka rodina, vsaka gostilna, kavarna, vsako društvo itd. Zahtevajte »TEDENSKÉ SLIKE« povsod in pridobi-vajte naročnikov.

»TEDENSKÉ SLIKE« stanejo četrt leta K 3-80 pol leta K 7-50 in celo leto 15- — K. Naročite si »TEDENSKÉ SLIKE« takoj!

Pošljite nam svoj naslov in pošljemo Vam 1 številko »TEDENSKÉ SLIKE« za-stonj in poštne prosto na ogled.

Upravništvu lista »TEDENSKÉ SLIKE«

Ljubljana, Frančiškanska ulica 10/1.

F. BATJEL

Gorica

Ljubljana

Stolna ulica št. 2. Stari trg št. 28.



Moška in žen-ska dvokolesa

še s staro prevmatiko

šivalni in pisalni stroji, gra-mofoni, električne žepne svetilke.

Najboljše baterije.

Posebno nizka cena za preprodajalce.

Mehanična delavnica na Starem trgu št. 11.

Šivilje

ki morejo same preskrbeti šivalne stroje, se sprejmejo proti dobri plači. Predstavijo naj se v c. in kr. tovarni za llovico, Moste pri Ljubljani.

Občno konsumno društvo v Idrji

registr. zadr. z om. zav.

Trgovina s specerijskim manu-fakturnim in konfekcijskim bla-gom, obuvall, opojnimi piščami.

Pisarna v Idrji št. 446.

Prodajalno:

Centralna v Idrji.

Podružnice:

Na Brusovžu in Podgorani v Idrji in v Spodnji Idrji.

Lastna posestva, valjni mlin.

Pristopnina znaša 2 K, delež 40 K.